

עלי עשור

יו"ל לרגל עשור
לבית הכנסת "קהל עדת ישרון" רמות, ירושלים

דברי פתיחה/ הרב דן אייסן

בשעה טובה ומוצלחת זיכנו הקב"ה להגיע לשנת העשור להקמת בית הכנסת קהל עדת ישורון ברמות ירושלים עיה"ק, והננו מתכבדים להגיש לקהל הקדוש את החוברת "עלי עשור".

בתחילה יובאו דברי מורינו הרב שליט"א, בעיקר מטרתו של בית הכנסת שלנו, וביחודיותו של בית הכנסת ביחס לשאר בתי הכנסיות בשכונה.

החלק הגדול ביותר בחגיגת העשור הוא החלק של ההודיה לקב"ה על כל צעד ושעל שעבר בית הכנסת שלנו, ולזה נועד המאמר "ציוני דרך", שם אפשר לראות את התקדמות בית הכנסת במשך השנים.

אחרי שצפינו על העבר של בית הכנסת, נצפה קצת על העתיד - תוכנית הבניה של בית הכנסת שיוקם בע"ה בשכונתנו בקרוב.

מכיון שיש הרבה סיבות שונות שמושכות את האנשים השונים להגיע לבית הכנסת שלנו ולהצטרף לקהילה, נעשו ראיונות עם כמה אנשים בקהילה שהסבירו את הדברים שמושכים אותם לבית הכנסת.

ולסיום נפאר את החוברת בחידושי תורה של מורינו הרב שליט"א, מתוך שיעוריו הנמסרים מדי שבוע בבית הכנסת.

כתובת בית הכנסת:

נוף רמות 73 (רח' וולנשטיין) ת.ד. 23288 ירושלים

טל: 02-5715824

עיצוב גרפי - מ. שטרנפלד 02-5712955

לדרכו של בית הכנסת/ מורינו הרב יהודה גנס שליט"א

יובל העשור לבית הכנסת הינו זמן של שבח והודאה להשי"ת על כל אשר גמלנו, והינו גם זמן לחשבון הנפש על דרכו של בית הכנסת. נעשה כאן נסיון לענות בקצרה על השאלות הנשאלות כסדר על דרכו של בית הכנסת.

א[**שאלה:** קיימים בשכונתנו ב"ה בתי כנסת של ת"ח ובני תורה בנוסח ישיבות ליטא, מה הצורך בבית כנסת נוסף, הלא "ברב עם הדרת מלך"? **תשובה:** בשו"ת אגרות משה (אורח חיים ח"ב סימן מ"ו) כתב שעל אף המעלה שכל בני העיר יתפללו בבית כנסת אחד, משום "ברוב עם הדרת מלך", ישנה מאידך מעלה בריבוי בתי כנסת משום שיש בזה תוספת קדושה, ולכן פסק שעיר שיש בה כמה בתי כנסת - אסור להם להתאחד בבית כנסת אחד, יעו"ש. מלבד הדברים כפשוטם שבריבוי בתי כנסת יש ריבוי קדושה בישראל, שכן כל בית כנסת הוא מקדש מעט נוסף, כמדומה שישנה כאן נקודה נוספת - שלכל בית כנסת יש את היחודיות שלו, (וכמו שאין אדם שואל מדוע נפתחים עוד ועוד ישיבות, ומדוע לא נגדיל במקום זה את הקיימות).

ב[**שאלה:** מה הוא יחודיותו של בית הכנסת שלנו?

תשובה: לשאלה זו ישנם כמובן הרבה תשובות, אנסה להתרכז בכמה מהנקודות המאפיינות את בית הכנסת.

אמרו חז"ל (ברכות ו:): "כל הקובע מקום לתפלתו, אלוקי אברהם בעזרו, וכשמת אומרים עליו אי ענו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו".

הדברים מתמיהים לכאורה, וכי משום הנהגה פעוטה לכאורה זוכה האדם להקרות ענו וחסיד וכו'. וביארו תלמידי רבינו יונה שם שהקובע מקום לתפלתו אין זה אלא משום שהוא אוהב את עבודת התפלה, והאוהב את התפלה זוכה על ידה להגיע למעלת הענוה והחסידות. כמדומה, דנקודה זו היתה אבן היסוד להרבה

מנהגים שהונהגו ע"י רבותינו ואבותינו בסדרי בית הכנסת והתפלה, שמטרתם היא להאחיב את התפלה על ישראל. (וכמדומה שבית הכנסת שלנו בעשור לקיומו מילא את היעוד הזה בצורה נפלאה).

נקודה נוספת הינה נתינת המשמעות לכל דבר, אם ע"י הפיוטים והניגונים המיוחדים לכל חג ומועד, ניגונים מיוחדים ליום שבו מוציאים ספר תורה אחד ואחרים ליום שבו מוציאים ב' ספרי תורה וכו' וכו', התאמת הניגון לפירוש המילות וכו'.

מלבד כל הנ"ל יש מקום להוסיף את מה שאמר מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א לאברכים שבאו לקבול לפניו לפני כעשור על הקמת בית הכנסת, שבשביל אמירת הפיוטים בשלימותם כדאית היא הקמת בית הכנסת. כמו כן הזכיר את חשיבות הניגונים ואמירת החולם בהגייה נכונה כפי מנהג אשכנז המובהק. (הדברים מובאים בחלקם בהקדמה לשרשי מנהג אשכנז חלק ג' עמוד 21, ונמצאים גם בהקלטה אצל הגבאים).

ג[**שאלה:** האם אין חשש איסור "לא תתגודדו" בשינוי המנהגים, או בעיה של "אל ישנה אדם מפני המחלוקת"?

תשובה: לכאורה אין מקום כלל לשאלה זו, האם בארץ ישראל יש מקום לעשרות מנהגים של עדות חסידיות וכו' וכו', ורק מנהג אשכנז שיסודו בהררי קודש של רבותינו הראשונים והאחרונים בל יראה ובל ימצא.

אולם במחשבה שניה לכאורה יש מקום לשאלה, שהרי כבר פסק המשנה ברורה (ביאור הלכה סימן תס"ח סעיף ד') שההיתר לנהוג בב' מנהגים שונים בעיר אחת הוא רק כשישנם ב' קהילות נפרדות לגמרי, כשלכל קהילה יש את מוסדות הקהילה לעצמה (בית כנסת שמתפללים בו בכל יום, מקוה וכו'), שאז דינם כב' בתי דינים בעיר אחת, והלא אי אפשר להתכחש למציאות שאיננו קהילה לעצמנו, אלא אנחנו חלק מקהילת בני אשכנז חניכי ישיבות ליטא בארץ ישראל.

מאידך, יש מקום לומר שאין הדברים הנ"ל אמורים לגבי מנהגים בבית הכנסת עצמו, שיתכן שבית הכנסת עצמו נידון כמקום לעצמו, (מקור לסברא זו בשו"ת חת"ס חו"מ סימן קפ"ח יעו"ש).

גם יתכן שאין דברי הביאור הלכה אמורים אלא במקום שהיה בו מנהג קבוע, אולם בארץ ישראל כיום שנקבצו בה מכל הארצות - נקבעו הדברים שיש מקום לכל המנהגים.

למעשה, כנראה שנחלקו בדבר רבותינו גדולי הדורות, שכידוע הורה מרן החזו"א בבני ברק שבבית הכנסת כנוסח אשכנז יש לקדש בליל שבת, אף שבשאר בתי הכנסת שבארץ ישראל אין נוהגים כן, וביאר את שיטתו מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א שבארץ ישראל יש מקום לכל המנהגים (דרור יקרא עמוד שכ"ב).

מאידך, מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א הורה לנו שבענייני הלכה במקום שיש מנהג קבוע בארץ ישראל, לפעמים אין לשנות מהמנהג, [כגון שלא לקדש בבית הכנסת בליל שבת (כל שאין אדם בחדר הסמוך האוכל לאחר הקידוש), לא להניח תפילין בחול המועד בפרהסיא], ומאידך בענייני מנהגים, נוסחאות פיוטים וכדומה אין לחוש לכך, וכמובא לעיל בשמו, וכן המנהג בבית הכנסת.

ד[**שאלה:** באשכנז עצמה היו מנהגים שונים (מנהג פפד"מ, מנהג המבורג ברלין וכו'), כמו כן היו מנהגים שונים בשאר ארצות מערב אירופה, לפי מה נקבע המנהג בבית הכנסת?

תשובה: ראשית, ברוב הדברים המנהג היה שווה בכל ארצות מערב אירופה, אולם ודאי שבפרטים שונים ישנם חילוקי מנהגים (למשל, ישנם פיוטים שונים שנאמרו בחלק מהמקומות בלבד, או באיזה ימים אומרים י"ג מידות קודם הוצאת ספר תורה וכדומה), וודאי שאי אפשר לצאת ידי כל המנהגים.

למעשה, מכיון שקהילת פפד"מ היתה קהילת עתיקת יומין וגם הקפידו בה מאוד לשמר את המנהגים הקדומים מזמן הראשונים, נקבע המנהג כמנהגי קהילה זו.

(גם בפפד"מ עצמה היו כמה קהילות, והמנהג נקבע כמנהג קהילתו הנפרדת של הרש"ר

הירש "קהל עדת ישרון", שעל שמה נקרא בית הכנסת).

ה[**שאלה:** האם אין באמירת הפיוטים משום חשש הפסק?

תשובה: כבר הובאו לעיל דבריו של מרן הגרי"ש אלישיב שליט"א, שבשביל אמירת הפיוטים בשלימותם כדאית היא הקמת בית הכנסת, ואנסה להרחיב בביאור הדברים.

רבותינו הראשונים נחלקו האם באמירת הפיוטים יש משום הפסק בתפילה, וכמו שהאריכו בזה הפוסקים בטור ובשו"ע (סימן ס"ח).

למעשה נהגו במשך כל השנים בכל ארצות אשכנז לומר את הפיוטים, כמבואר בדברי רבותינו.

כמובן, האוסרים לומר פיוטים אוסרים אף לומר "ונתנה תוקף" או "וכל מאמינים" (וכנהוג בחלק מהעדות בישראל), אולם ודאי שאין מקום לומר שמותר לומר "ונתנה תוקף" ואסור לומר את פיוטי הקדושה, שכעדות הראשונים כשפייטם רבי אלעזר הקליר ליהטא אש סביבו (וק"ו שאין מקום לומר שמותר לומר חצי פיוט ואסור לומר את כולו, כגון הפיוט "וה' פקד את שרה וכו' צאצאיה כן פקוד" וכו', שנהגו כיום בהרבה מקומות לדלג את אמצע הפיוט, וכדומה).

כמו כן יש מקום להזכיר את המנהג הנהוג אצלנו לומר סליחות בכל תפילה מתפילות יום הכפורים, כמוזכר בדברי כל הראשונים, (וע' ערוך השלחן סימן תר"כ סעיף א' שצווח אל המקומות שהפסיקו לנהוג כן).

ו[**שאלה:** איך נקבע נוסח התפילה בבית הכנסת?

תשובה: כמוזכר לעיל, הנוסח נקבע כאשר נהגו ב"קהל עדת ישרון" בפפד"מ, מלבד במקומות שהתברר שיד הצנזור או יד מחדשים היתה בשינוי הנוסח, (כמו למשל השמטת "שהם משתחווים להבל וריק" בעלינו, או מוריד הגשם בקמץ במקום הגשם בסגול, שהורו הרבה מפוסקי זמננו שראוי לחזור לנוסח המקורי בסגול, וכדומה).

ציוני דרך / מיכאל פרידמן

- בשלהי שנת תשנ"ט, מכון מורשת אשכנז, בראשות הרב ב"ש המבורגר, קבע לעצמו מטרה לפתוח בתי כנסיות בכמה מקומות באה"ק. הרב ה' הופנר הוביל את המגמה הזו, ותכנן לפתוח בית כנסת ברמות, בהר נוף וברמת בית שמש. כששמעתי על הכוונה לפתוח ברמות, יצרתי איתו קשר, וביקשתי ליטול חלק בענין.

- בתשרי תש"ס, הודפסו מודעות בידי מכון מורשת אשכנז, המבשרים על רעיון הקמת בית כנסת כמנהג אשכנז ברמות. מודעות אלו נתלו ברמות א', רמות פולין, רמות אונגוואר והסביבה.

- ארבעה טלפונים בלבד הגיעו בזכות המודעות האלו (מהרב דן אייזן, הרב ש"מ ארלונגר, הרב י' פרוינד והרב מ"ב קרנברג), אבל כל אחד מהמצלצים המליץ על עוד כמה אנשים שיתכן שירצו להתפלל במנין כמנהג אשכנז, וכל אחד מהמומלצים גם הביא כמה שמות של אנשים שיתכן שיהיו מעוניינים כנ"ל, וכך בי"א כסלו תש"ס (שבת ויצא), היה לנו מנין של 15 מתפללים, אולם בשבת זו בית הכנסת לא נפתח בגלל העדר מקום. במקביל הלכו אברכים לגרי"ש אלישיב שליט"א לשמוע האם דעתו נוחה מפתיחת מנין שכזה בירושלים, וקיבלו תשובה חיובית ואוהדת. גם הגר"ח פ' שיינברג שליט"א נשאל, ודעתו היתה שבירושלים יש לקיים את מנהגי כל העדות.

- אור לי"ז כסלו תש"ס, הרב י' ענגעל אישר לקיים מנין למנחה וערבית ליל שבת בבית המדרש שלו (באונגוואר), וכך בי"ח כסלו תש"ס (שבת וישלח), נפתח המנין בשעה טובה ומוצלחת.

- בשבתות חנוכה תש"ס שבאו מיד אח"כ, עקב הגיל הצעיר של המנין תפילת ערבית נעשתה בניגוני שבת הרגילים, אלא ש"לכה דודי" נעשה בניגון מעוז צור. בשבת כי תשא (כ' אדר א' תש"ס), הרב ב"ש המבורגר הגיע לרמות לראות כיצד מתפתח המנין הצעיר, ועקב כך התפללנו שחרית באופן חד פעמי בנוף רמות 73 (שהיה פנוי בבוקר בלבד). בכ"ז אדר א' תש"ס (שבת שקלים), תפילת ערבית נעשתה בניגוני שבת שקלים. משבת זו השתדלנו לקיים את כל התפילות ע"פ ניגוני אשכנז המיוחדים.

מנין כמנהג אשכנז

מתארגן מנין בשכונת רמות
לתפילות שבת בנוסח אשכנז
(פרנקפורט)

מכון
מורשת אשכנז
Machon
Moreshter Ashkenaz
The Institute for
German Jewish Heritage

לפרטים נא לפנות לטל. 5714351

A Minyan Ashkenaz

We are in the process of
arranging for our neighborhood a
weekly Shabbos Minyan
according to Minhag Ashkenaz
(Frankfurt)

For details please call Tel.
5714351

רחוב דודי סטרוסקי 3, בני ברק 5700783, P.O.B. 87, ת"ד 87-5700783, Tel. 03-5700783, 3 Seneekin St. Blvd Bnei Brak, ISRAEL.

- נמסר לנו שבית הכנסת בנוף רמות 73 עומד להתפנות גם בלילה, ושיש לנו אפשרות להכנס לבית הכנסת באופן קבוע. עלות החזקת בית הכנסת היתה 300 ₪ לחודש. הרב ב"ש המבורגר המליץ לנו להכנס לבית הכנסת, ושלח לנו צ'קים לשלם את התשלומים של החודשים הראשונים בבית הכנסת. וא"כ כשבית הכנסת התפנה גם בלילה (שבת פקודי, ד' אדר ב' תש"ס) - עבר לשם המנין. הרב מ"ב קרנברג דאג שיהיו שיעורים בבית הכנסת משבת זו ואילך, בין קבלת שבת לערבית.

- בשבת זכור (י"א אדר ב' תש"ס, פרשת ויקרא), התחלנו בשעה טובה במנין בשחרית ומוסף בבית הכנסת. הרב י' שנור הלך מאותה שבת ואילך, למשך תקופה ארוכה, להביא ספר תורה לבית הכנסת בכל ערב שבת, עד שהרב י' שנברגר הביא לבית הכנסת את הספר תורה שכתב. בשבת שאח"כ (שבת פרה, פרשת צו, י"ח אדר ב' תש"ס), הרב ש"מ ארלונגר ביקש שציבור המתפללים יגיע לבית הכנסת גם לתפילת מנחה, וכך התחיל גם המנין במנחה להיות כמנהג אשכנז. ובשבת שאח"כ (שבת החודש, פרשת שמיני, כ"ה אדר ב' תש"ס), התחלנו מנין גם בערבית מוצש"ק. משבת זו התפללנו בבית הכנסת את כל תפילות השבת.

לכל באי בית ד'.
בשעה טובה הותקן מזגן לנוחיות
המתפללים אשר גם מחובר לגנרטור.
אנו רוצים להמשיך בשיפוץ המקום
קרי - שירותים נוספים, עבודות חשמל
ושיפוץ פנים.
אך דא עקא ההוצאות בגין הנ"ל
מרובות ורובצות כעת על הגבאים.
אנו מבקשים מהציבור
להטות שכם כדי שנוכל
לפאר ולרומם את בית ד'.

בברכת ישר כח
הגבאים

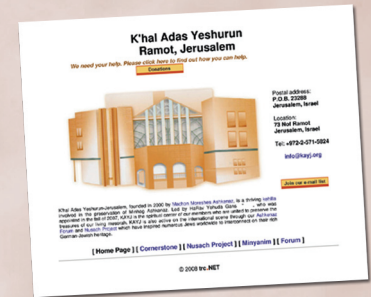
מנין כמנהג אשכנז
עברנו בס"ד למשכן הקבע
בבהכ"נ שבבנין 73
זמני התפילות כרגיל:
מנחה - 20 דקות לאחר הדה"נ
מעריב - 30 דקות לאחר השקיעה
לעת עתה לא מתקיים מנין בבוקר

עמוד 8 יום שישי ב' ניסן תש"ס
מתפללי "בית הכנסת
כמנהג אשכנז" בשכונת
רמות עברו לעשונם החדש
מאת ב. קאהו

בית הכנסת כמנהג אשכנז, שנפתח בירושלים בברכתם
ובעזרתם של גדולי התורה שליט"א, עבר בימים אלו
למשכנו החדש במרכז שכונת "נוף רמות" בירושלים. אלו
בית הכנסת זה נוסד לפני מספר חודשים על ידי קבוצת
אברכים, במטרה להמשיך את המסורת של ייחוד אשכנז. היות
ומקום התפילה הקודם צו היה מהכיל את המתפללים, נאלצו
הגבאים למצוא משכן חדש לתפלתם.

- בקיץ תש"ס נעשה שיפוץ נרחב בבית הכנסת, צביעת בית הכנסת בצבע מיוחד, עשיית עזרת נשים במיקומה הנוכחי, התקנת מיזוג מרכזי שעובד על הגנרטור. הרב י' שנור לקח על עצמו את גלגול החובות, והרב א' רוטשילד הביא את בעלי המלאכה. הרב י' שנור גם לקח על עצמו את סידור וניקיון בית הכנסת, והוא מתמיד בדברים אלו עד היום הזה, ותהי משכורתו שלימה מעם ה'.

- בשמחת תורה תשס"א, הרב מ"ב קרנברג העלה את הרעיון של מכירת עלות החזקת בית הכנסת בשבתות ("נר למאור"), וכך נעשה החל משבת בראשית תשס"א. הרב י' פראגר, ביקש שיצא לוח זמנים מסודר מראש (להבדיל מתליית מודעה בכל שבת עם זמני התפילה), וכך נעשה החל משבת בראשית תשס"א.

- כחלק מהיזמה לגיוס כספים לפרויקט הבניה, ובמטרה ליצור ולהעמיק קשרים עם אנשים ברחבי העולם שיש להם ענין בקיום מנהגי אשכנז, הוקם אתר בית הכנסת (באנגלית) ע"י הרב א' גולדברג (מלונדון) (יוזם הרעיון - הרב א' וייל, עיבוד והעלאה לאתר - הרב מ' שטיגליץ).

- עם התפתחות הקהילה, הורגש החסרון הגדול בהיעדר רב לקהילה. ולכן בקיץ תשס"ז הוקמה ועדה, בראשות הרב דן אייסן, לאיתור רב לבית הכנסת. הועדה המליצה שהרב יהודה גנס שליט"א יכהן כרב הקהילה, וכשהתקיימה הצבעה ע"י חברי בית הכנסת (במוצאי שבת כי תצא, אור ל"ב אלול תשס"ז), ציבור המתפללים תמך ברוב מוחלט בהצעה.

- מורינו הרב יהודה גנס שליט"א, הוכתר לרב בית הכנסת, במוצאי שבת בראשית, אור לכ"ה תשרי תשס"ח. רבני השכונה ורבנים מחוץ לשכונה, פיארו את המעמד בהשתתפותם, ומקהלת בית הכנסת ליוותה את המעמד.

- שבת וישלח, י"ח כסלו תש"ע - עשור להקמת בית הכנסת!

- אחד הדברים הראשונים שמורינו הרב ייסד בבית הכנסת (כבר בחורף תשס"ח), הם שיעורים בליל שבת (אחרי סעודת ליל שבת) ובין מנחה של שבת לערבית מוצש"ק. הרבה מהשיעורים מוקלדים ומודפסים, ואנשים רבים ברחבי העולם נהנים לקבל אותם במשך השבוע שאח"כ. בנוסף ייסד הרב קרן גמילות חסדים.

- בש"ק פרשת לך לך, י' חשוון תשס"ט, נפטר ידידנו ר' דניאל ורדוגר ז"ל, והוא למנוחות במוצש"ק. הקהילה כולה התאבלה יחד עם המשפחה האבלה שהגיעה מהולנד לשבת שבעה בבית המנוח. תוך זמן קצר, בטכס צנוע ובתרומת המשפחה, התחלנו בכתיבת ספר תורה (ע"י הרב דן אייסן) לעלוי נשמת דניאל שלמה בן לוי, שיוכנס בעז"ה לבית הכנסת. כמו כן, בכסלו תשס"ט, הוקמה ועדת האירוח שע"י בית הכנסת לעילוי נשמתו.

פרויקט בניית בית הכנסת "קהל עדת ישורון"

ועכשיו אגש לעניין ואני מתנצל מראש על כתיבת התאריכים הלועזיים.

לאחר המתנה ארוכה (בגלל הפסקת הקצאת קרקעות למבני ציבור) הוקצה לנו מקום ע"י עיריית ירושלים מעל גבי מבנה שבו קיימות 2 כיתות של גני ילדים ב-2 קומות בהתאמה לטופוגרפיה.

בחודש פברואר 2006 התחיל התהליך של הקמת צוות המתכננים והיועצים והוזמנה מפת מדידה.

לאחר מכן הוקם צוות אשר בשיתוף עם האדריכל בנה את הפרוגרמה התכנונית ונתן דעתו על אופי הפרויקט וגם על היבטים פורגמתיים עתידיים.

תוך תיאום שליבי התכנון השונים התברר כי ע"מ לתכנן את המבנה בצורה אופטימאלית, תוך הפרעה מינימאלית לגני הילדים ומשטחי המשחקים שלהם, יש לתכנן את הפרויקט כשחזיתו משיקה לרח' ולנשטין.

בשל סיבות סטטוטוריות גרם האילוצ הג"ל לצורך לאשר תב"ע שונה (תכנית בנין ערים - העיריה מוציאה היתר לפי התב"ע שלפניה) ומכך נבע צורך לאשר את היתר הבניה ב-2 שלבים (תחילה חלקי ולבסוף במתכונת מלאה).

לפני שאתחיל למסור דו"ח ממצה על מצב העניינים ברצוני להסביר את החשיבות והנחיצות בעצם בניית בית הכנסת.

רבים שואלים לשם מה יש צורך להיכנס לפרויקט זה הגם שאנו לא מוגבלים לכאורה למשך זמן שהותנו במקומינו הנוכחי.

אומר כך: ראשית, אין לנו שום אפשרות להתפתח - קרי: שיעורי תורה ותפילות בימות החול במשך כל השנה, כמו"כ גם נאסר עלינו לערוך בריתות במקום, מקום לעריכת קדושים בשמחות, בניית סוכה בצמוד לבית הכנסת ועוד.

שנית, להתפלל במקום שאין בו חלונות, זהו דבר שאינו נעים לאנשים - וישנם אנשים מסוימים שזה מצב בלתי נסבל עבורם ועקב כך הם מדירים את רגליהם מלבוא אלינו להתפלל, (ובנוסף גם מבחינת ההלכה זה לא לכתחילה). ושלישית - כמובן שחסר במקום העכשווי את כל ההדר והכבוד שראוי לבית כנסת בבחינת זה קלי ואנוהו.

כמו כן, אין ספק שבניית בית כנסת בנוסח אשכנז, בעיר הקודש ירושלם תובב"א, תיתן חיזוק להמשכיות בתי הכנסת בנוסח אשכנז בכל העולם כולו.

לאחר שהושלם התכנון ואושר ע"י ועדת הבניה שלנו והגורמים הסטטוטוריים פנינו לקבל היתר בניה (במתכונת חלקית).

הבקשה אושרה בינואר 2007 וההיתר ניתן במרץ 2007.

במקביל להוצאת ההיתר הוחל בהכנת תכניות לביצוע/מכרז.

במקביל לעבודת ההכנה למכרז, נעשתה התב"ע האמורה לאפשר את הוצאת ההיתר הסופי (כולל גם בניה על קו בנין "ס" אל הדרך).

תיק התב"ע נפתח במאי 2007, התב"ע אושרה להפקדה בדצמבר 2007 וקיבלה תוקף במאי 2009.

זאת הן במישור ההנדסי והן במישור הבטיחותי, תוך קביעת המועדים לבניה התואמים את לוחות הזמנים של מערכת החינוך.

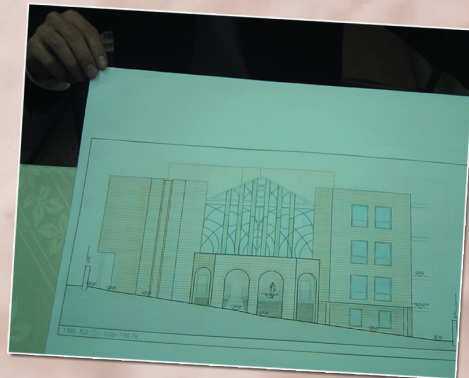
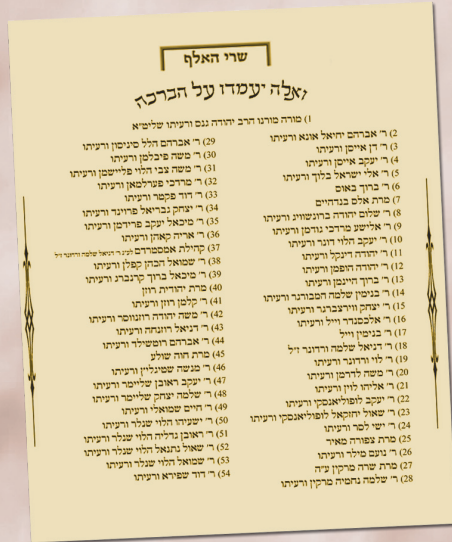
כעת החומר מוכן למכרז והמהלך לקבלת ההיתר השלם, כאמור, יצא לדרך, (ונקווה שתוך חדשים ספורים נקבל את היתר הבניה הסופי).

השלב הבא הוא התחלת הבניה באופן מעשי, כאשר במשך תקופת הבניה, נאלץ לשכור על חשבוננו דירות עבור 2 כיתות הגן.

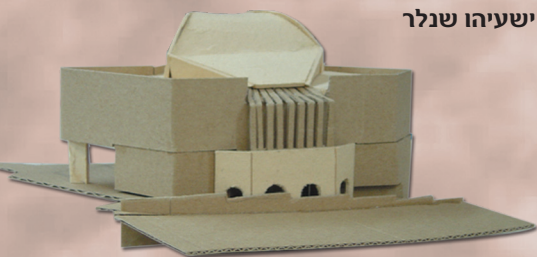
עלות הקמת השלד בלבד מסתכמת בכ- \$800,000 נכון להיום לאחר שסיימנו לשלם לצוותות המתכננים והמפקחים אין בידינו את מלא הסכום הנדרש, אמנם יש לנו ציפיות מאנשים וגופים שונים שיתכן בס"ד שיבואו לעזרנו אך עדיין אנו זקוקים לעזרת הציבור וכמאמרם ז"ל שאין עניות בציבור.

בברכת הצלחה מרובה לכולנו ובתפילה לד' שיושיענו,

בשם ועדת הבניה
ישעיהו שנלר

במקביל להכנת התכניות לביצוע בוצעו ברשות מנח"ח (מנהל חינוך חרדי), מהלכים עם העירייה, כדי להבטיח את התיאומים הנדרשים בעת הקמת הפרויקט עם מבנה גני הילדים הקיים,

מה הביא את האנשים האלה להתפלל במניין שלנו?

המראיין: ר' ישעיהו, מה משך אותך לבית הכנסת של הייקים?
הרב שנלר: מלכתחילה כאשר פנה אלי ידידי ר' מיכאל פרידמן (שאז בזמנו לא הכרתיו) טלפוניתי, ובקשני לחזק את המניין בשבת הראשונה, עניתי בחיוב אבל ללא התחייבות לעזוב את מקום התפילה שהייתי רגיל להתפלל בו (ביהכ"נ באבוב). אכן מה שקרה בפועל הוא שמאותה שבת לא חזרתי יותר להתפלל אצל חסידי באבוב, ומצאתי את מקומי בבית הכנסת שלנו.

לכך חברו כמה סיבות:

א. כבן למשפחה יקית מ-2 הצדדים, מסורת אשכנזי ושמרנה אך ורקבתוך הבית, כגון מנהגים, ניגונים וכו' אך כיון שלא הלכנו להתפלל בבית הכנסת של בני אשכנז בקרבתנו וזאת מכמה סיבות שלא כאן המקום לפרטם, לא גדלתי על צורת התפילה וניגוניה במשך השנה למעט מנין בראש השנה וביום כיפור שעשו לכבוד הרה"ג רבי משה אוירבך זצ"ל שבו אבי

ז"ל היה בעל שחרית ודודי ר' יעקב בראור ז"ל היה בעל מוסף. **אך תמיד ידעתי שאנו בעצם שייכים ומחויבים למסורת אשכנז** ובמיוחד כבני נינים לסבי הגדול מורינו הגאון רבי שמשון ב"ר רפאל הירש זצ"ל והלאה דרך חתנו הגאון רש"ז ברויאר זצ"ל ובנו אבי אימי הרב ר' יצחק ברויאר זצ"ל, כך שכאשר נוסד מנין אברכים בני אשכנז שמטרתם היא לחזור למורשת אבות, שמחתי מאד להימנות על מייסדיו.

ב. למן הרגע הראשון שאלנו לדעת רבינו מרן פוסק הדור הגר"ש אלישיב שליט"א בכל ענייני בית הכנסת בעזרתו של מורי ורבי הגאון רבי בנימין רימר שליט"א, ורבינו לא רק שלא שלל את הקמתו של המניין (כפי שאולי קיוו כמה אנשים) כי אם עודדנו וציין כמה דברים שנוכל להרוויח מעצם הקמתו של בית הכנסת, (כגון חשיבות אמירת פיוטים שישודם בהררי קודש ועוד). עצם הידיעה הברורה שאנו לא צריכים להצטדק מדוע אנו קיימים אלא עוד מקבלים גיבוי נתנה לי כח ודחף לצעוד קדימה.

ג. הרצינות בתפילה (כולל של הילדים), שמירת מנהגי אשכנז בהקפדה, שמירת כבוד בית הכנסת בכל המובנים, הציות ללא פשרות למורה מורינו הרב יהודה גנס שליט"א והקמה של **קהילה** שעוזרים האחד לשני הן בשמחות וח"ו בעתות צרה הם דברים שמאוד חשובים לי ומקשרים אותי למקום, ודברים אלו מעודדים אותי ומחזקים אותי לקראת הקמתו של בנין "קהל עדת ישרון".

המראיין: הרב דן, האם אתה בא למנין מכיון שאתה ממוצא יידי?

נותנים את האופי הייחודי של כל יו"ט ושל השבתות המיוחדות. וביחד עם המנגינות המשתנות לפי מעגל השנה, מרגישים את השוני והאופי של כל תקופה בשנה.

המראיין: ר' חיים - מה מביא אותך להתפלל בבית הכנסת שלנו?

הרב שמואל: בילדותי התפללתי במנין אשכנז, עם הניגונים המיוחדים שעד היום אני זוכר ואוהב, ועם הפיוטים שנאמרו בחגים, ולכן מאוד שמחתי להצטרף כשהוקם בשכונתנו מנין שכזה.

אחד מהדברים שמוצאים חן בעיני במיוחד זהו התפילה ביום הכפורים שנמשכת ללא הפסקה, כמו שהייתי רגיל בילדותי. כך אפשר להרגיש את הקדושה המיוחדת של היום, ולהרגיש את הרצינות כל היום.

בכלל כל הנושא של התפילה אצלנו הוא דבר שמתייחסים אליו בכובד ראש, אצלנו בית הכנסת הוא מקום של תפילה ותו לא, וזה דבר שמוצא חן בעיני מאוד.

המראיין: ר' דוד, מה מושך אותך בתפילה אצל הייקים?

הרב פקטר: אני מאוד נהנה מהסדר שיטתו בתפילה - זמן זה זמן, לכל אחד יש את המקום שלו, אנשים לא מטיילים ולא מדברים באמצע התפילה, וכן התפילה מתנהלת בנחת, ישנה רצינות בתפילה, יש הרגשה של יהודים אמיתיים שמתפללים מכל הלב.

המראיין: אמור נא לי ר' מיכאל מה משך אותך להתפלל במניין של הייקים אחרי שהיית חזן מבוקש ובעל תוקע במנין של הרב שוב שליט"א.

הרב אייסן: אף שמצד האמא יש לי מוצא גרמני, אבל מה שמושך אותי יותר הוא המוצא האנגלי, תמיד הייתי רגיל לצורת תפילה מכובדת בהשתתפות הקהל, ואת זה אני מוצא בבית הכנסת שלנו. יש מקומות שיש הרבה מתפללים, אבל אתה מרגיש אחד מתוך הרבה יחידים, ואילו כאן אני מרגיש חלק מציבור.

המראיין: באנגליה גם היית רגיל לאמירת פיוטים בתפילה.

הרב אייסן: בכלל לא, וכשגרתי בבית וגן, ונהגו להגיד את היוצרות של פרשת שקלים וחדש אחרית תפילת מוסף כמנהג הגר"א, הייתי

מנין כמנהג אשכנז

1. על האומר קדיש להתעטף בטלית ולעמוד ליד העמוד.

2. כל המעוניין לומר קדיש נא לגשת לרב קרנברג.

מהראשונים לברוח מבית הכנסת. אבל עכשיו שהמציאות היא שאני במנין

שאומרים פיוטים באמצע התפילה, למדתי להעריך את חשיבות אמירת הפיוטים. הם

הרב קרנברג: אסביר לך ברצון. אני גדלתי וחונכתי ברוח זו. נולדתי בציריך - שווייץ. משפחתנו השתייכה לקהילה היקית. את בית הכנסת היפה הקימו כחמישים שנה

לפני הולדתי ברוח תלמידי הרב שר. הירש בפרנקפורט. אבי ז"ל היה המנוח של המקהלה. הוא ירש מקהלה שהייתה רק מקהלת גברים. אבי ז"ל צירף למקהלה מקהלת ילדים. דבר שכמובן ייפה מאוד את המנגינות הערבות. נושא השירה, המוסיקה והמקהלה היו משמעותיים מאוד בביתנו, ודובר עליהם רבות. אהבתי את ביהכ"נ את המנגינות, את הטקסיות. אבי נפטר בהיותי בן אחת עשרה וחצי שנים. כשנה לאחר פטירתו עלינו ארצה. תחילה גרנו בירושלים בשכונת רחביה, התפללנו בבית הכנסת חורב, בה כיהן הרב בצלאל זולטי שלימים נתמנה כרבה הראשי של ירושלים. מתפללי ביהכ"נ היו כולם יוצאי גרמניה והתפללו לפי המנגינות של גרמניה. אך נוסח התפילה היה כמנהג כג"א שהתקבל אצל ציבור הפרושים כמנהג

ירושלים. במשך השנים עברנו ממקום למקום וכבר לא היתה לי אפשרות למצוא מקום תפילה של יקים.

אחרי שהתחתנתי התפללתי כל השנים במנינים של בני תורה בנוסח הישיבתי הבנוי בחלקו הגדול על מנהגי הגר"א. נהייתי להתפלל עם בני תורה שמתפללים לפי ההלכה כזמן ק"ש שלא מפטטים בתפילה. אבל חסר היה לי תמיד החלק של השירה. מלבד מנגינות מעטות בימים הנוראים אין כמעט הזדמנות שהציבור שר ביחד. לא נקשרתי עם הדרך בה כל מתפלל בעצם מתפלל כיחיד. כמו לדוגמה פסוקי דזימרה הנאמרים ביחידות, ורק קדיש וברכו נאמרים בציבור. רוב הנעימות הן מינוריות ועצובות. כנראה בהשפעת העמים המזרח אירופאיים ששירתם בנויה על הצד הרגשי, העצבות והערגה, גם כל נעימות ומנגינות התפילה הן בסולם מינורי. התפילה כולה היא בדרך של השתכחות הנפש. לעומת זאת במנגינות המערב אירופאיות המצב הוא ממש הפוך אפילו חלק מן הקינות של תשעה באב בנויות על הסולם המז'ורי. זו הסיבה שיהודי מזרח אירופה טוענים שהתפילה של יהודי מערב אירופה היא קרה. אבל לי היה חסר הפאר וההדר של המנגינות המז'וריות.

מלבד זאת חסר היה לי הפאר החיצוני של בתי הכנסת והכבוד שנתנו לבית מקדש מעט. לא היה עולה על דעתי ילד להעיז לעלות לבימה שכינו אותו "אלממר", וקל וחומר לא לעלות במדרגות העולות לארון הקודש.

המראיין: האם גם המנהגים והנוסח משכו את לבך?

הרב קרנברג: ממש לא. ליתר דיוק, הרבה דברים הפריעו לי והיה לי קשה להתרגל אליהם.

המראיין: ואיך אתה מסתדר כיום עם המנהגים, הנוסחאות וכל הפיזיות השוני של מנהגי פרנקפורט?

הרב קרנברג : כיום אני מרגיש שזה הבית כנסת שלי, ואם היו מנינים אף בימות החול הייתי שמח להתפלל בבית הכנסת שלנו את כל התפילות. אפילו בבית אני נוהג בכמה מנהגים שלא הייתי נוהג בהם כגון נטילת ידיים לפני קידוש. והגית החולם.

המראיין: ר' מיכאל, איך אתה שלא גדלת על מנהגי וניגוני היקים, הפכת לחלוץ ולמקים של המנין הזה?

הרב פרידמן: הרגשתי מאוד בחסרון של הניגונים בתפילה הישיביתית. למרות שבחדר

האוכל בישיבה שרו ניגונים עם הרבה רגש, בתפילה לא שרו כמעט, וכך נאבד כל הרגש שהניגונים יכולים להוסיף לתפילה. בנוסף לזה, סבי שהוא אמריקאי ממוצא גרמני, שר מנגינות יקיות שמאוד אהבתי אותן (אבל לא ידעתי בזמנו שניגונים אלו קשורים לייקים). מאוד חיפשתי בית כנסת בו אוכל לשמוע

קצת יותר ניגונים, ובפרט את המנגינות האלה.

בהיותי תלמיד בישיבת קול תורה שמעתי על המנין של הרב המבורגר בבני ברק, וביקרתי שם פעם אחת, שם שמעתי איך ששרים כל כך הרבה בתפילות ובמיוחד נהייתי מכך ששמעתי את הניגונים המיוחדים שכל כך חיפשתי. גם הסגנון הקלאסי של הניגונים מאוד משך אותי. התפללתי שם פעמים רבות, וכבר אז נשרש הרצון בליבי להתפלל באופן קבוע בבית כנסת בו ישירו מנגינות ערבות אלה.

המראיין: האם גם כל המנהגים והנוסחאות והפיזיות משכו את לבך?

הרב פרידמן: אהיה כנה אתך לומר שדברים אלה לא משכו אותי בתחילה, אבל במשך השנים יותר ויותר התחברתי עם כל הרעיון של המנהגים והנוסחאות והפיזיות.

המראיין: איך הגעתם להתפלל אצל היקים? **מתפלל א':** אומר לך את האמת. לא היה לי עניין מיוחד להתפלל במנין זה. אך בני שידע שאנחנו ממוצא גרמני הציץ ונפגע. הוא נהנה מן הכבודים שנתנו לו שם, מן המץ הענבים שמקבלים בהבדלה, ומן האוירה הכללית. הוא ביקשני להתלוות אליו. וכך יותר ויותר אני מגיע להתפלל בבית הכנסת הזה. יש לציין שגם אני דווקא נהנה מן המנין.

המראיין: מה משך אותך למנין של קהל עדת ישרון?

מתפלל ב': חיפשתי בנרות אחר מנין ישיבתי שבו מנגנים ניגונים יפים למרות היותם בני תורה. הסתובבתי בכמה מקומות עד שמצאתי את המנין הזה.

שעור מורינו הרב יהודה גנס שליט"א שבת וישלח תש"ע:

שלם, ולעתיד לבוא "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה וכו' ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", והיינו לעולם הבא וכדאמרו בגמ' פסחים (דף נ), ומכיון שאותה שלימות שעליה נאמר "עלי עשור" חסרה בעולם מכח עמלק, לכן פרשתו קטועה, ואין בה י' פסוקים.

ג] ומלבד כל הנ"ל מצינו גם שענין העשר שייך להשראת השכינה בישראל, וכמ"ש חז"ל (סנהדרין לט). "כל בי עשרה שכינתא שריא". גם לעין קריאת התורה, ששלימותה ע"י קריאת עשרה פסוקים וכו"ל כתב הב"י (סוף סימן תקפ"ד) בשם הרוקח דיש למול התינוק ברה"ל לאחר קריאת התורה קודם מוסף "לפי שהשכינה אצל התורה", דהיינו שע"י קריאת התורה שורה השכינה בישראל. (שמעתי בשם אחד מגדולי הפוסקים שליט"א, שמהאי טעמא ראוי בכל שבת למול קודם מוסף, בעוד שלא החזירו את הספר תורה לארון). וכן לענין המילה שעל ידה שורה השכינה בישראל, וכמבואר בהרבה מקומות (ע' בראשית רבה ריש וירא, רש"י בראשית יז: וכו'), כתב הדרכי משה (יו"ד סימן רס"ה סעיף ד') שיש לומר בה את הפסוק "אשרי תבחר ותקרב" לפי שבפסוק זה יש י' תיבות, ועי"ז זוכה האב לעשר חופות שעתיד הקב"ה לעשות לצדיקים לעולם הבא. גם ארץ ישראל מקום השראת השכינה, "ארץ אשר עיני ה' אלוהיך בה", התקדשה בעשר קדושות, כדאיתא במשנה פרק קמא דכלים.

א] מזמור שיר ליום השבת וכו', עלי עשור ועלי נבל עלי הגיון בכנור. ובגמ' (ערכין יג:) אמרו חז"ל: רבי יהודה אומר, כנור של מקדש של שבעת נימין היה, שנאמר שובע שמחות את פניך וכו', ושל ימות המשיח שמונה שנאמר למנוח על השמינית וכו', ושל עולם הבא עשר שנאמר עלי עשור ועלי נבל, ואומר הודו לה' בכנור בנבל עשור זמרו לו, שירו לו שיר חדש, ע"כ.

והרמב"ן (שער הגמול ה:ה) ביאר את דברי הגמ', וז"ל: ופירוש הענין הזה כי ענין הכנור והנבל וכלי הזמר במקדש רמז להשגת המחשבה שהיא נתלית ברוח, ואין בגשמיות דק כמוזיקא וכו', והנה בעולם הזה ישיגו החכמים ברוח הקודש שבע ספירות וכו', ולימות המשיח תושג ספירה שמינית וכו', ולעולם הבא תהיה ההשגה שלימה לעשר ספירות, וירמוז אותן, וזה ענין מופלא ונכבד, עכ"ל.

ב] וע"פ דברי הגמ' והרמב"ן הנ"ל יובן מש"כ הב"י (או"ח סימן קל"ז סעיף א') בשם הארחות חיים, וז"ל: פרשת עמלק תשעה פסוקים, ולא הוסיפו בה מלמעלה או מלמטה מפני שאמר הקב"ה עמלק גרם להיות שמי וכסאי חסרים, כך פרשיותיו חסרים, ובירושלמי קאמר הוא עשה מעשה קטוע, כך פרשתו קטועה, עכ"ל. והיינו דעמלק גרם לעירוב הרע בעולם, וכמו שנאמר "כי יד על כס קה", שכל זמן שעמלק בעולם אין השם שלם ואין הכסא

ואילו כאן זה מפליא איך הם נשארים במשך כל התפילה במקומותיהם.

המראיין: איך זה שאנחנו זוכים שאתם באים אלינו כל הושענא רבה להתפלל אתנו?
אורח ב': גם אני ממוצא ייקי, ומנגינות הימים הנוראים של היקים חסרות לי. ישנו יום אחד בו אני יכול להרוות קצת את צמאוני למנגינות האהובות לי המרוממות את ליבי בתפילה, וזהו יום הושענא רבה. כיום הנני משמש כרב בית כנסת, אבל הסברתי למתפללים שבבית הכנסת שלי שפעם בשנה אני מרגיש שאני מוכרח להרוות את הצימאון הרוחני הזה להתפלל כמנהג אבותי, והם הבינו!

המראיין: אני רואה אותך בכל שנה פעם אחת ולא יכול לאמר לך אפילו שלום כיון שאתה בוחר להגיע למניין היקים דווקא בט' באב.

אורח א': זה נכון, הייתי שמח להגיע לעיתים יותר קרובות אך אני גר בעיר והמניין שלכם בדרך כלל מתקיים רק בשבתות וימים טובים, כך שאין לי אפשרות להגיע רק בט' באב.
המראיין: ומה כל כך מושך אותך לטרוח ביום צום להגיע עד אלינו?

אורח א': אמנם התפילה אצלכם אורכת הרבה יותר זמן מבשאר מקומות. אבל אתה ממש לא מרגיש את הקושי של הצום. האמירה בצוותא במנגינות העצובות מקשרים אותך עם הקינות. במקומות אחרים היתה לי הרגשה קשה שאני כאילו מחכה מתי כבר יסיימו את אמירת הקינות..

המראיין: האם יש עוד משהו שמוצא חן בעיניך במניין שלנו?

אורח א': כן, בהחלט! אני חייב לציין שאני ממש משתומם איך כאן כל הילדים יושבים שעות ארוכות ליד אבותיהם ואף משתתפים באמירת הקינות כחזנים. במקומות רבים הילדים מסתובבים בחוץ משחקים ומרעישים.

ד] ולהנ"ל יובנו אולי דברי המשנה והגמ' בר"ה (דף לב). דאיתא התם: סדר ברכות אומר אבות וגבורות וקדושת השם, וכולל מלכויות עמהם ואינו תוקע וכו', דברי רבי יוחנן בן נורי, אמר לו רבי עקיבא אם אינו תוקע למלכויות למה הוא מזכיר וכו'. (ובגמ') אמר לו ר"ע וכו' למה הוא מזכיר - רחמנא אמר אידכר, אלא למה עשר לימרו תשע, ע"כ. ולכאורה דברי המשנה והגמ' סתומים, מדוע אמירת עשר הפסוקים שייכת דוקא במקום שתוקעים, ויעו"ש באחרונים שביארו בכמה אופנים.

ולהנ"ל שמא אמירת עשרת הפסוקים שייכת לענין גילוי השכינה שבאה ע"י תקיעת שופר, וכמו שנאמר "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכו' והיתה לה' המלוכה". [וע' רמח"ל במאמר החכמה ובדרך ה' (ד', ח', ד'), ובשפתי חיים (חלק א' מעמוד קע"ד) בביאור הענין].

בדין המצוות וההלכות שדינם בצבור בדוקא:

א] מצינו הרבה הלכות בתורה שדינם בציבור דוקא, כגון: החובה למסור את הנפש ולא לעבור על שום עבירה כשכופים אדם לעשות העבירה בפני י' מישראל, תפלה בציבור, חזרת הש"ץ, אין דבר שבקדושה פחות מעשרה (כגון אמירת קדיש ברכו וכדו'), זימון בעשרה בשם, ברכת הגומל וברכת חתנים, ברכת כהנים קריאת התורה וכו'.

ב] אולם פשוט שאף שכל אלו דינם בציבור, מ"מ יש כאן ב' ענינים נפרדים, דיש מקומות שדינם בעשרה משום הפרסום שישנו בציבור דוקא (כגון הדין למסור הנפש בעשרה, שיסוד הדין הוא שכשעובר בפני ציבור יש כאן חילול ה'), ויש מקומות שדינם בעשרה משום השראת השכינה השורה במקום שיש בו י' מישראל (ע' סנהדרין לט.). כגון הדין שאין דבר שבקדושה בפחות מ', שכתבו הפוסקים שיסוד הדין משום השראת השכינה השורה בעשרה (ע' ב"י סימן נ"ה סעיף ו', ובשו"ע ובאחרונים שם), ולכן י"א שישן מצטרף, וי"א שתיוק המוטל בעריסה מצטרף (ע' שו"ע סימן נ"ה סעיף ד'), ולכו"ע המתפלל מצטרף, וכמבואר שם. [אמנם לכו"ע בעיני רוב שומעים, וי"א שבעיני ט' שומעים (כולל החזן), ע' משנה ברורה שם ס"ק ל"ב].

ג] ולהנ"ל נראה שדין קידוש ה' בעשרה דינו מדין פרסום וכנ"ל, וכן ברכת הגומל (שצריך בה עשרה וכדילפינן מ"זירוממוהו בקהל עם, כדאיתא בברכות נד:) דינה לפרסם הנס בעשרה, ולכאורה כן הוא גדר הדין בברכת חתנים, (וע' שער הציון סימן רי"ט ס"ק ז', ודו"ק), ולכן פשוט דבכל הני בעיני י' הרואים או השומעים את הדבר, וישן וכדומה לא יצטרף.

ולענין תפילה בציבור, אף שאין דינה דין פרסום, מ"מ פשוט שישן וכדומה לא יצטרף, דבעיני תפילה של ציבור, (וע' משנה ברורה סימן צ' ס"ק כ"ח).

אולם לענין דבר שבקדושה (קדיש, קדושה, ברכו, זימון בעשרה) שדינו משום דין השכינה השורה בעשרה, אף ישן י"א שמצטרף וכנ"ל.

ונפ"מ שבתפילת ערבית יכול הש"ץ לומר קדיש כל שסיימו ט' אנשים להתפלל, וי"א שדי אף בו' וכנ"ל.

ד] אולם צ"ע לענין חזרת הש"ץ, האם דינה כדין דבר שבקדושה ומתפלל (וי"א ישן) יצטרף, או דבעיני ט' השומעים את הש"ץ, ולכן אין לאומרה כל שלא סיימו י' אנשים (כולל הש"ץ) את התפילה. (וכן יש לדון לענין ברכת כהנים וקריאת התורה).

והנה בשו"ע (סימן קכ"ד סעיף ד') כתב בשם הרא"ש "כשש"ץ חוזר התפילה יש להם לשתוק ולכוון וכו', ואם אין ט' מכוונים לברכותיו - קרוב להיות ברכותיו לבטלה", ומבואר מדבריו דבעיני ציבור המאזין לש"ץ. ולפ"ז פשוט שמתפלל, וכ"ש ישן, לא יצטרפו.

אולם במגן אברהם (סימן נ"ה ס"ק ח') כתב בשם המהרי"ל, שלא נהגו כשו"ע אלא נהגו לצרף אף מי שאינו מקשיב, ולדבריו על כרחך דינו כדין דבר שבקדושה, ואף ישן מצטרף.

ולהלכה, יעוין במשנה ברורה (סימן נ"ה ס"ק ל"ח), ושם בביאור הלכה (ד"ה או) שמבואר שנקט לעיקר הדין כמהרי"ל, אולם כתב עוד (בסימן קכ"ד ס"ק י"ט) שטוב לחוש לדעת השו"ע ולהתנות שאם אין ט' שמאזינים לברכותיו - תהיה תפלתו נדבה. ולפ"ז פשוט

שלכתחילה אין ראוי בשחרית ובמנחה להתחיל בחזרת הש"ץ, כל שלא סיימו ט'.

ה] ולכאורה עוד נפ"מ בין השיטות הנ"ל, האם בעינין שאותם העשרה שהיו בתחילת חזרת הש"ץ יהיו עד סוף חזרת הש"ץ, או שדי שיהיו עשרה, ואם באו אחרים יכולים הראשונים לצאת משם, שאם דין י' הוא מדין דבר שבקדושה כשיטת המהרי"ל, נראה שאין צריך שיהיו הם אותם י', והעיקר שבכל חזרת הש"ץ ישנם שם עשרה, אולם אם צריך ט' שומעים, פשוט שצריך שאותם תשעה ישמעו את כל חזרת הש"ץ.

(וקצת צ"ע לפ"ז איך נהגו הכהנים והלוויים לצאת ליטול ידיהם אף כשהם היו מהט' שהותחל איתם בחזרת הש"ץ).

גם לכאורה נפ"מ בין השיטות, האם בעינין י' שהתפללו כעת בלחש, או שדי בכל י' מישראל, דלרא"ש פשוט דבעיני דוקא י' שהתפללו עכשיו בלחש, ולמהרי"ל לכאורה די בכל י' מישראל.

ו] ויש לעיין לשיטת הרא"ש והשו"ע, איך תקנו חכמים לומר מודים דרבנן, הלא כשאומרים הציבור מודים דרבנן, אינם מאזינים לדברי הש"ץ, ואיך יש כאן חזרת הש"ץ. ושמא מכיון שיש כאן תפלת הציבור, לא בעינין שיצאו מהש"ץ בקטע הזה, ועדיין צ"ע.

(ולענין ברכת כהנים וקריאת התורה, יעוין במשנה ברורה סימן נ"ה ס"ק ו' בשם הפרי מגדים, ועוד יתבארו הדברים אי"ה).

מכון הסת"ם "קשרי קודש" קהילות יעקב 21 ב"ב
מברכים את קהל הקודש קהל עדת ישרון
לרגל חגיגת העשור
יוסף ה' עליכם ככם
גם בכל עיר ועיר

ב"קשרי קודש" ניתן להשיג תפילין, מזוזות ומגילות באיכות גבוהה מאד מתקבלות הזמנות למגילות אסתר, תפילין, מזוזות וס"ת, לפי דרישת הלקוח גם על קלף בהידור מיוחד. מכירת בתים לתפילין באיכות ובהידור מטובי היצרנים הכנסת הפרשיות ותפירת הבתים מתבצעת על ידי במקום (אפשרי בנוכחות הלקוח). רצועות עבודת יד- גם רצועות שחורות משני צדדים. קבלת תפילין ומזוזות לבדיקה ותיקוני בתים ע"י מומחים בעלי שם.

החל מאחרי חנוכה תתקיים תצוגה של מגילות בגדלים שונים החל מ-9 ס"מ ומעלה. כדאי לבקר אצלנו ולהתרשם!!!

להתראות **יצחק שכטר**

שעות הפעילות א-ה 19-22 יום ו' 12-9:30

טלפון: 03-6746493 נייד 052-7649168

****בכל ימות השנה ניתן להשיג אצלנו את השופרות הידועים "קלותקיעה" (סימן רשום)**

A Wimpel for your child - An age-old tradition

Hand painted, personalized Wimpels of museum-quality, made to your specifications.

Brit - Bar Mitzva - A family heirloom forever!

Also, old Wimpels restored.

Contact: Annette Kirschner, Jewishwimpel.com

הכנת וימפל לילד הוא מנהג יהודי עתיק.

וימפלים צבועים בעבודת יד, וימפלים בעיצוב אישי באיכות של מוזיאון,

עשויים לפי הזמנה אישית.

בברית - בבר מצוה - נכס משפחתי לדורות!

ובנוסף - חידוש וימפלים ישנים.

נא ליצור קשר - **אנט קירשנר** Jewishwimpel.com

